

באלול - זואגים לנפש

אומרים בשם הסבא מקלם, ובשם ר' ירוחם [ומסתמא גם הוא מאותו מקור] שחודש אלול זה בית הבראה של הנפש. חזרנו מדאציע... היו כאלו בבית הבראה של הגוף, וכעת מגיעים לבית הבראה של הנפש. ולגוף - מספיק שלשה שבועות, אך הנפש - צריכה קצת יותר...

מהו בית ההבראה? בואו ונראה דברים פשוטים וברורים: כתוב במשנה באבות (ד, כא) הקנאה התאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם. שלש מידות שאנחנו לא כ"כ נאבקים עם זה, והבן אדם - שנה שלימה אין לו כלום, הם מוציאין את האדם מן העולם, והאדם מאבד את עצמו.

וידוע המעשה, שפעם נכנס הגה"צ גדליה אייזמן זצ"ל לשיבה בקול תורה והחל לחפש, שאלו אותו מה הרב מחפש? השיב: אדם שחי בעולם הזה, התפלאו הבחורים: הרי כולם חיים פה בעולם הזה? אמר הרב, המשנה אומרת לא כך. הקנאה התאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם, הרי שלא נמצאים פה בעוה"ז, אז אני מחפש מישהו שכן חי בעולם הזה!...

באלול, עובדים לשבור את המידות רעות, לומדים מוסר, ומתורוממים, ואז הנפש מרגישה קצת יותר טוב. וביותר עומק: המדרש רבה (קהלת ו, ו) מביא "וגם הנפש לא תמלא", משל לעירוני שנשא בת מלך, אפילו מביא לה כל מעדנים שבעולם - אינם חשובים לה כלום, ולמה, לפי שהיא בת מלך.

עד היום - התעסקנו יותר בעולם הזה, ואין לנפש מזה כלום. אך בא אלול, והנפש מקבלת קצת מזון רוחני שמזכיר לה את בית המלך. ושבה אל בית אביה, מלחם אביה תאכל. או!... זה הבית הבראה שלה.

ויש פה גם הרגשה סלבודקאית, (וכידוע, במה שסלבודקא אומרים צריך קצת להעמיק...) הגאון ר' משה שפירא בהספד על רבי שלמה הופמן זצ"ל הביא וורט של ר' אייזיק שר בביאור המושג של 'קדושים תהיו'. מה זה להיות קדוש? אנחנו חושבים שקדוש זה אחד שנמצא טפח מע"ג הקרקע... מלאך ההולך עלי אדמות. אומר רבי אייזיק: לא כך ראינו... בחז"ל כתוב (מועד קטן כח, ב) שיש דין וקדשתו על כהן. וקדשתו - בכל דבר שבקדושה. לברך, וליטול מנה יפה ראשון. בשלמא לברך, מובן, זה דבר שבקדושה, אבל ליטול מנה יפה ראשון, למה זה נוגע לוקדשתו? לתת לו אוכל ראשון זה דבר שבקדושה?!

אלא אומר ר' אייזיק, קדושה אומרת נכבדות, תנהג בכהן מנהג מכובד. והביא על זה רבי מאיר שפירא את הרמב"ן בתחילת קדושים, קדושים תהיו אומר הרמב"ן זה לאו דוקא על עבירה, אלא "אחרי שפרט כל העבירות שהן אסורות לגמרי, עד שיכנס בכלל זאת הצוואה הנקיות בידיו ובגופו, כמו שאמר, והתקדשתם - אלו מים ראשונים, והייתם קדושים - אלו מים אחרונים, כי קדוש - זה שמן ערב, כי אע"פ שאלו מצוות מדבריהם, עיקר הכתוב בכיוצ"ב יזהיר, שנהיה נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות ובכיעורים". מכובד! הנפש מכובדת...

וצריך להבין: מילא מי שבא מבית פשוט - נו... אבל יש אחד שבא מבית מלוכה הוא מכובד! איך אתה נותן לו לעשות ספונגיה?... קשה לו עם זה! בשביל הנפש - כל ההנאות של העוה"ז זה ספונגיה אחד גדול... (רק שספונגיה עושה נקי, והעוה"ז עושה מלוכלך... זה כל ההבדל).

ידועים דברי החינוך (במצוה ט"ז) בקרבן פסח, שיש מצוה, "ועצם לא תשברו בו" שלא נהיה כמו כלבים שאוכלים ושוברים את העצמות. יהודי הוא מבית מלך! יהודי הוא מכובד! אנו רגילים להזכיר את מה שהיו אומרים בלעכוויטש, 'מוסר ה' בני אל תמאס', מוסר ה' - המוסר שה' נותן: בני! אתה הבן שלי - אתה אציל מבית המלוכה... שם מקומך, אל תמאס! לא מתאים לך להתלכלך ולהתגאל בדברים מאוסים!

הנפש היא בת מלך. הנפש משתוקקת לנכבדות. וכל דבר שלא שייך לעולם הרוחני - משפיל אותה. וכמו שאמר פעם הדוד הג"ר אליהו, 'משיב הרוח ומוריד הגשם', אם אתה רוצה שהרוח תנשוב למעלה - תוריד את הגשם, להוריד את הגשמייות... וזוהי עבודת האלול.

קצת יותר רוחניות, קצת יותר יראת שמים. וללמדנו עד כמה האדם גדול, המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה רגיל להביא את דברי השערי תשובה (שי"ג, אות י"ז) "ודע, כי המעלות העליונות נמסרו לנו במצוות עשה וכו', ובעבור המעלות האלה נברא האדם, ומה תקוות הנברא אם לא ישים עמל נפשו ועיקר עסקו בדברים אשר נברא בעבורם".

יש הרבה דברים שנראה לנו, איך אפשר... מה זה נוגע אלי?... התשובה היא שהמעלות העליונות זה לא רק בחסידים ואנשי מעשה, אלא הם נמצאים בכל יהודי, גם ביהודי הכי פשוט! ולמה? כי נפש יהודית באשר היא - מרוממת! היא נפש גדולה.

אכן, אין צריך לכל זה אלא הבית הבראה של הנפש - זה כפשוטו. שהרי כל חטא הוא חולי בנפש. וזכורני שאמר לנו הגאון ר' הלל זקס, שידוע שצרעת ונגעים באים על לשון הרע, והנה הרבה אנשים נכשלים רח"ל באיסור לשוה"ר, ולא רואים שיש צרעת... (למעט מקרים נדירים). כי לכאורה זה לא נוהג בזה"ז - וא"כ טוב לנו מזה. אומר ר' הלל זקס - אתה טועה, ברמב"ן כתוב - בנפשו נגעו! בדיוק הפוך, הנגע נשאר בנפש! כשזוכים - אז הנגע יוצר החוצה על הבשר, ואז אפשר להיטהר, אך כשלא זוכים - בנפשו נגעו!!! כל חטא זה מחלה, זה חולי בנפש! וכשאנו עושים תשובה ולאט לאט מורידים את העבירות - אז זה בית הבראה לנפש. כל כך פשוט...

הקב"ה רוצה לעזור לנו

אנו תמיד חוזרים, שישנה טעות נפוצה של אנשים שמרחיקים מאיתנו את עבודת האלול ולפעמים אפילו מבטלים את העבודה הזו. יש כאלו שמשום מה מרגישים, שחודש אלול - זה להקדים את הפחד והמשפט ב-30 יום, ומצטרפים לזה הרבה סיפורים, וגם מש"כ בקדמונים, ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים שזה השלושים יום של אלול. וזו טעות נוראה! וכ"כ חבל, זה כ"כ לא נכון.

ובא ונבין מה זה אלול: אלול זה אהבה וחיבה, אני לדודי ודודי לי. במזלות השמים אלול הוא מזל בתולה, בתולה כתובתה מאתים, ולמה, כי יש יותר קשר, זה יותר אהבה וחיבה. משא"כ מאזניים שזה מראה על משפט - זה המזל של תשרי. היום זה חיבה! היום זה אהבה! וכמו שאומרים הבעלי מוסר - מהו אלול. כתוב (דברים לב, יא) "כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף", ורש"י מסביר שהנשר לא בא בבית אחת לקן, כדי שלא להבהיל את גוזליו, אלא הוא מקיש על הקן לאט לאט כדי שיתעוררו, ויהיה בהם כח לקבלו.

הקב"ה לא בא ישירות עם משפט, הוא בא אלינו: תראה, הרי אני רוצה שתזכה במשפט. אני אוהב אותך, אתה בן שלי. אליו חטאנו והוא בא אלינו ומבקש - בא אלי! אני חודש שלם בא אליך רק עם אהבה, בא נסדר בינינו את החשבון היום. אל תחכה שיהי משפט, כי אז - מלך במשפט יעמיד ארץ. בא עכשיו אני נותן לך חודש שלם,

ואז התשובה יותר קלה ויותר מקובלת - כך כותב החיי אדם, היות וזה ארבעים ימי רצון לכן בזמן הזה התשובה יותר מקובלת, והקב"ה בכוונה אומר - בא! אני רוצה לעזור לך, אני רוצה שתזכה בדין! ומי שלא מנצל ימים כאלו - זה לא סתם שוטה המאבד מה שנותנים לו, אלא הוא צריך להיות אדם תמהוני... הקב"ה, זה שחטאנו לו הוא בא אלינו לעזור לנו ונותן לנו את כל הפריבילגיה כדי שנוזכר בדין, וע"ז מוותרים ומפסדים.

אמנם נכון, יהודי צריך לזכור שיש משפט, ומותר ליהודי לדעת שיש גן עדן וגיהנם, אמנם לא צריך להיכנס לזה יותר מידי, אבל בסך הכל הדברים האלו נועדו בשביל שבאמת נבין עד כמה בנפשנו הדבר, ונקבל ברצון עבודת שמים על עצמנו את העבודה הזאת ונהיה מוכנים להשקיע ולעבוד.

הקב"ה זורק אלינו את הכל, אבל עד שבני אדם זזים מהמקום... ולב יודע מרת נפשו... ר' ישראל מסלנט היה אומר יותר קל לגמור ש"ס בעיון מאשר לשבור מידה אחת. ויש לכולנו כל כך הרבה מידות לא טובות. פעם שאלו את הרה"י על איזה סיפור שקרה - במה להתחזק? והשיב, במה לא?... יש דבר אחד שאנחנו מושלמים בו.

אז זה נותן לנו את הכח והיכולת לנצל את החודש הזה.

ומה שכתוב "ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים"... אוי, זה כזו טעות!... למה היא בוכה?!! כי היא מתגעגעת! נכון, באלול בוכים, כי אנחנו מתגעגעים לקב"ה!!! וכמובן שגעגועים אליו גם מביאים לבכי וצער על העוונות שמרחקים אותנו ממנו.

הלוא עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלוהיכם, העוונות היו מבדילים! מתגעגעים, רוצים אבא... אוי לבנים שגלו מעל שלחן אביהם ואוי לאב שבניו גלו מעל שלחנו. אנחנו רוצים להיות סמוכים על שלחנו של מקום, ומה זה אומר! רק אהבה, רק חיבה, רק געגועים!!! נפשי חולת אהבתך...

מפניך - אליך אברח!

מנהג אשכנז בחודש אלול, לתקוע בשופר אחרי התפילה, ולומר מזמור, "לדוד ה' אורי וישע"י, ולמה? ע"ש שכתוב בחז"ל אורי - זה ראש השנה, ישעי - זה יום הכיפורים, כי יצפנני בסוכה - זה סוכות. וזה מתאים לימים אלו.

ואנחנו עומדים ותמהים: מה המטרה של השופר? כתוב ברמב"ם, רמז יש בו, עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, ואומר, היתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו! שופר בא להחריד את נימי הנפש... להזכיר ולעורר!

ואם זו המטרה, נניח שבן אדם שמע את השופר כמו שצריך, כמו שהשופר רוצה, הוא מתחיל לפחד מהדין, לפחד מהמשפט... כעת היה צריך לומר לו כל מיני דברים שימשיכו לעורר אותו. אבל פתאום אומרים לך, ממה אתה מפחד? מראש השנה?! זה אורי! ראיתם בן אדם שמפחד מן האור?!... אולי הוא מפחד מיום כיפור? ישעי! מי מפחד מהישע?!... רק אדם חזיל ישע מפחד. אולי מהושענא רבה? שאומרים שהחתם סופר העיד על עצמו שהוא נפל בדין של הוש"ר, כי יצפנני בסוכה... אולי יש לו כל מיני פחדים אחרים, אך ממשיך הפסוק - אם תחנה עלי מחנה לא יירא לבי, אם תקום עלי מלחמה בזאת אני בוטח. רגע, אז מה רוצים, להפחיד אותי או להרגיע אותי?... אבל כל אחד יודע שזה בכלל לא סתירה, וכמו שדיברנו את הדברים הפשוטים:

הרב שך היה רגיל להביא את הרמב"ם בפייהמ"ש בסוף ר"ה, לפי שהם ימי עבודה ופחד ומורא מה' ויראה ממנו ומברח ומנוס אליו. וכן את הפיוט של ר' שלמה אבן גבירול "מפניך אליך אברח". הקב"ה מפחיד, יש דין ויש גיהנם - הכל נכון. אבל מה, להישאר בפחד?!... הרי זה דומה לאחד שרואה אחד שרץ אחריו להורגו, ובצד השני עומד אבא שלו עם זרועות פתוחות לקראתו, והוא יודע שהוא רועד מאבא שלו, ואבא עושה לו "בא אלי! אני מחכה לך"... אומר הקב"ה, אני מעורר אותך, תפחד! אבל בשביל מה? שתבין יש דרך להנצל ע"י תשובה ואני כבר מחכה לך בכליון עניים ועם זרועות פתוחות.

ודרך דוגמא יש שני בני אדם שחלו במחלה, יש אחד - ברגע שהוא חולה הוא נכנס לדיכאון. ולעומתו השני הוא הולך לרופא ומבריא!... אומר הקב"ה, נכון, יש פחד, אבל יש גם מישהו שרוצה לעזור לך, אני רוצה לרפאות אותך, ואני יורד לקראתך ואני עוזר לך, וכעת זה ימי רצון, אז בא אלי! זה בכלל לא סתירה... נפחדת? כעת תדע שיש לך

למי לפנות. וברגע ובאמת זוכרים - אז הכל מתהפך. אסור לנו לשכוח שאותו ראש השנה עם הגזירות הכי רעות יש בו גם את הגזירות הכי טובות! זה אותו ראש השנה.

ולא לחינם המשגיח ר' יחזקאל זצ"ל היה קורא לימי אלול - "הימים הנחמדים". כי הם באמת נחמדים, זה בכלל לא סותר את העבודה.

לא להיבהל מהשני

וכעת ברצוני לומר לכם: הן אמת שיש כאלו שבטבע הם יותר חלושים, וכל מילה של משפט שוברת אותם. קודם כל - זה בודדים. וצריך להיות פיקח וחכם, הרי בסך הכל החלק של השמחה של אלול זה פי כמה יותר.

יש סיפור מעניין שחשוב לדעת אותו כל החיים: (שמעתי מהגאון ר' נחום ברנשטיין שליט"א משגיח ישיבת 'גאון יעקב') היה פעם אחד שנכנס למרן רה"י זיע"א ואמר לו, יש לי משהו קשה לספר לך, האם תזרוק אותי מהבית? שאל. אמר לו הרה"י: אני לא זורק אנשים מהבית... א"ל עוד הרבה רבנים אמרו לי כמוך, ואחרי זה הם 'העיפו אותי... אמר הרה"י, אתה יכול לשאול את כולם, אני לא זורק אף אחד מהבית... השתכנע, וסיפר: יש לי נסיון גדול מאוד, משהו נדיר, אבל זה נסיון נורא - ואני נכשל בו. זה היה באמת נסיון מולוכלך... הוא היה בטוח שהרה"י יוציא אותו מהבית. אך להפתעתו, שאל הרה"י, אתה תמיד נופל בזה? אמר לו - לא. הרבה פעמים אני עומד בזה, אבל אני גם נופל... אז מה אתה מדבר?! כל פעם שאתה עומד בנסיון אתה צדיק!!! נכון כשאתה נופל זה נורא, אבל כשאתה עומד אתה צדיק! כבוד הרב, אל תצחק עלי... א"ל הרה"י אני לא צוחק, אתה צדיק!

אמר ר' נחום, לאחר תקופה, הגיע שוב אותו אדם ואמר לרה"י, כבוד הרב! מאז שאמרתי לי את זה אני כמעט ולא נכשל. אמנם אני נופל פה ושם, אבל כמעט ולא, כי אני רוצה להיות צדיק!... ולאחר תקופה חזר ואמר, כבוד הרב: עשיתי מעשה שאני יותר לא יוכל להיכשל לעולם! גמרתי עם זה, אני רוצה להיות רק צדיק. (ויש לזה המשך מעניין, ואכ"מ).

אסור לנו לשכוח: גם אם נפלת, אבל בכל התגברות אני צדיק! כל דף גמרא, כל מצוה, כל עמל, וכל יגיעה. נכון, אנחנו עוד לא בפסגת השלמות, אבל אסור לנו לשכוח ממה שיש לנו ביד! כל מצוה זה מליארדים, כל תלמוד תורה זה מליונים בלי סוף!!!

נכון, אנחנו שואפים לעוד, אבל לא צריך להיבהל! עוד לא יורדים לשאול תחתית!... ולכן שכל אחד יחזק את עצמו שכל דבר טוב שאני עושה, שאני לומד עוד שעה - זה מליונים! ובפרט אם זו שעה שקשה לי - זה שווה פי כמה!

בספר החדש שיצא על מרן הראש ישיבה זיע"א, מביא, שפעם הרה"י אמר צריך לדעת שכל המשברים של הבחורים - כולם מתחילים מקנאה. אני רואה את השני איך שהוא מצליח יותר ממני. מאיזה סיבה שלא תהיה, מספיק שאני רק חושב את זה, ואני מקנא ונשבר... וזכורני, שהיה בחור בישיבה שהיה נחשב לבחור הטוב ביותר. ה- בחור! בה"א הידיעה, ופעם הוא בקש ממני ללמוד איתו חובות הלבבות כי הוא מקנא בחבירו. והתפלאתי, הלא אתה הבחור הכי טוב, במי אתה מקנא? בפלוני, הבחור השני הכי טוב... במה אתה מקנא בו? משום שבדבר מסויים הוא עולה עלי... הוא יותר טוב ממני, וכך למדנו יחד חובה"ל, עד שהוא אמר לי - נרגעתי. והיום הוא אחד מהאברכים הכי חשובים בוגרי הישיה"ק.

עכ"פ אמר הרה"י כל המשברים מתחילים מקנאה. ישב שם איזה פסיכולוג גדול שלא האמין, והחליט לבדוק, לאחר שבדק כמה מקרים קשים שהיו אצלו הודה, מה אפשר לעשות אבל הוא צדק... אל תסתכל על השני! בשתי הבחינות, לטוב ולמוטב. ונסביר: הגמרא אומרת שרבי שמעון בר יוחאי אמר, ראיתי בני עליה והן מועטין וכו', אם שנים הן - אני ובני הם. וודאי שלא היתה כוונתו של אותו תנא להתגאות חלילה. אלא לא להתפעל מהשני. קורה שלפעמים אני רואה שאני עובד באופן מיוחד. למה כולם לא? וכי רק אני צדיק?! רק אני ירא שמים?!... כולם לא יודעים להתפלל וללמוד כמוני, וכי רק אני יודע לנצל את זמן אלול!... אומר רשב"י - אל תתפעל. אל תסתכל על השני לא לטוב ולא למוטב. אל תקנא בו משום שהרבה פעמים אתה יותר חשוב ממנו, וגם אם לא, כל אחד עם העבודת ה' שלו. וגם אל תתפעל מהשני לא כמוך ואין הרבה כמוך גם אז אל תסתכל על השני - ואז תצליח.

כל כך קל להכנס להיכל התשובה

הגאון ר' יחזקאל סרנא זצ"ל ראש ישיבת חברון היה אומר: אנשים חושבים שרבינו יונה הוא המחמיר הכי גדול, לקח מצווה אחת ועשה לה עשרים עיקרים!... אך המקל הכי גדול בתשובה זה הרבינו יונה שכתב (בשער א אות ט) לכל תשובה תמצא סליחה. כל תשובה מועילה! תראו איזה חסד ה' זה.

רבינו יונה פתח "מן הטובות אשר הטיב ה' יתברך" אין ביטוי יותר טוב מזה להתחיל את זה.

תארו לכם, הגמרא בקידושין אומרת (מט, ב), המקדש את האשה ע"מ שאני צדיק, אפילו אם היה רשע גמור - חוששין לקידושין, שמא הרהר תשובה בלבו. אמר הרה"י, לבטח הוא לא הספיק לשוב כמו שכתוב בעשרים עיקרים של השערי תשובה, ובודאי שזה לא תשובה שלמה, אבל בהרהור אחד של תשובה הוא כבר נהפך מרשע גמור לצדיק! אתם שומעים על מה מדובר פה?!... הרהר תשובה בלבו. איזה חסד נורא זה!

דבר נוסף: בא ר' ישראל סלנטר ומקרב אלינו את התשובה. מה יותר חמור, עבירה שקל לי להתגבר עליה או עבירה שקשה לי להתגבר? בודאי עבירה שקל לי להתגבר, אם קשה לי עוד יש בזה פחות המראת המקום למה אני נכשל. אך אם בקלות אני יכול להתגבר ואני לא מתגבר - אז זה ממש פשיעה! ומצד שני על מה יותר קשה לעשות תשובה, על עבירה שקל להתגבר או על עבירה שקשה להתגבר, בודאי על עבירה שקשה להתגבר.

אומר ר' ישראל, הבחינות הקלות מורידות את העבירות החמורות. כל אחד יכול להתחיל מהבחינות היותר קלות. ואפילו באותה עבירה, אחד קשה לו ללמוד ברציפות. שיקבל ע"ע אני לא הולך סתם לפטפט ולהתבטל, אם יהיה נסיון קשה וחדשות מרעישות אני לא מבטיח שאני לא ילך... אבל סתם, כשמדברים על גיבובי מילים ושטויות - אני מחליט לא ללכת, ואז הוא כבר בעל תשובה! אמנם לא מושלם, אבל כבר יש לו שם של בעל תשובה במצות תלמוד תורה! וככה זה בכל דבר ודבר. איזה תענוג זה להתחיל את התשובה בדברים הקלים ואתה מרויח גם את העבירות החמורות. פלאי פלאים! זה הרי ר' ישראל ששופך אלומות אור! מי לא יכול לעשות כזה דבר...

דבר נוסף: הרה"י הביא את דברי ר' חיים מואלוז'ין בסוף סידור הגר"א (כתר ראש, ארחות חיים הלכות תשובה ומעשים טובים אות ק"ל), תשובה עצמית על פי דינא דגמרא בנקל לצאת, היינו שיגמור בדעתו שלא ישוב לכסלה עוד. ומרירות הלב ליתר שאת.

תראו איך שהקב"ה יוצא לקראתנו! זה הרי לא יאומן! כי מי גוי גדול אשר לא אלוקים קרובים אליו כה' אלוקינו בכל קראנו אליו! זו משהו, זו!!!...

מרוך שהיית שליט"א מביא בסידורו בתפילת יום כפור קטן השיבנו ה' אליך ונשובה. כתוב בחז"ל שירמיהו אמר השיבנו ה' אליך ונשובה, והקב"ה אומר שובו אלי ואשובה אליכם. אז למה ירמיהו מבקש השיבנו? אומר ר' חיים שירמיהו הבין שהקב"ה אומר שובו אלי הכוונה היא שתבקשו השיבנו!!! את זה הוא רוצה, הוא רוצה לעזור לנו שנגיע אליו, הכל כבר נמצא על הפתח, רק תבקש! הרחב פיק ואמלאהו.

כל כך קרובה אלינו התשובה, כל כך! ידוע, שהרב מפוניבז' נסע פעם לדרום אפריקה, ונכנס לחפץ חיים לשאול על מה לדבר. אמר לו הח"ח תגיד ליהודים כמה פשוט לעשות תשובה! מה זה בסך הכל... עזיבת החטא, חרטה, וקבלה לעתיד. כ"כ פשוט. (אכן הוסיף הרה"י הגי"ר דוד פוברסקי זצ"ל אבל שיהיה באמת עזיבת החטא, וכן חרטה וקבלה לעתיד שתהיה רצינית ואמיתית).

וודאי שבשביל להגיע לשלמות עד שיעיד עליו יודע תעלומות - נדרשת עוד עבודה רבה, וודאי שאין לנו להסתפק במועט, וכך אנו מבקשים והחזירנו "בתשובה שלימה" לפניך, אבל כל טפה של תשובה, זה לא שקיבלתי עוד מאה שקל, או מאה דולר... **מספיק לדעת מהו חומרו של חטא ומהו חומר העוון בשביל להבין שכל טיפה של תשובה מועילה להוריד לכל הפחות חובות של מליארד דולר!!!** ובפרט שכל כך פשוט לנו, והקב"ה רוצה לעזור לנו, והימים אלו ימי רצון. יש כאלו שבכל זאת הם מתעצלים.

ונספר: היה פעם בחור שעזב את הדרך הישרה, ולאחר כמה שנים הוא חזר בו ושב בתשובה שלימה. שאל אותו גיסו לפרש העניין, ואמר

לו, תשמע. כשאני החלטתי לפרוק עול, אבא שלי ביקש ממני להתלוות אליו לכמה גדולי הדור, וכל גדול אמר לי משהו. אח"כ נכנסנו גם למרן הרב שטיינמן, והוא קלט איך שהבחור חושב לפרוק את כולם, את ההורים שלו, ואת הרבנים שלו. הרה"י הישיר מבט לתוך עיני ואמר לי "אתה דופק רק את עצמך. רק אתה תפסיד מזה, לא אף אחד אחר. שלום!!" וזה עצבן אותי, זה מה שקורה, שאני דופק רק את עצמי!! אני עוד יראה לו... אבל זה אכל אותי, ולאט לאט החיים הראו לי כמה שהוא צדק... וזה לא נתן לי מנוח עד שחזרתי. נדע, אם אתה לא רוצה לשוב בתשובה, ואתה רוצה להישאר עם כל החטאים - אז אתה דופק רק את עצמך! אף אחד אחר לא. וכמוש"כ הגרי"ס 'אחד הוא העושה העבירות והנענש'. אל תהיה שוטה, למה להפסיד, למה להפסיד??!

בין אדם לחבירו

בספר "בדרכי החיים" (ח"ב עמ' רצ"ט) של הגרמ"י ליפקוביץ מביא: בענין זה סיפר מו"ר מה שסיפר הגאון ר' מאיר שפירא שעוד זכה לשמוע שיחות מהסבא מסלבודקא, ופעם בחודש אלול הסבא דיבר כל השיחות על חומר מעשה האדם כי הוא נורא מאד, וכי איך שייך שנוכל לעמוד בדין של ראש השנה? עד כדי כך הטיל רבינו הסבא פחד, שקראו לאלול זה - "אלול השחור". ובליל ראש השנה, לא היה נהוג לומר שיחה, ובאותו ראש השנה הסבא כן עמד ומסר שיחה, ועוד יותר חריף... ובסיום אותה שיחה אמר הסבא, ואיך אפשר לעבור את ימי הדין? וענה בשחוק על הפנים, להגיד "בוקר טוב" לשני, לקרב את הלבבות של השני, לעודד אותו למי שצריך. ובה - יכולים לעמוד בדין של ראש השנה ולזכות בדין. בין אדם לחבירו. בין אדם לחבירו.

בסוף פרשת השבועה יש את פרשת עגלה ערופה, וכתוב שם, "ידינו לא שפכו את הדם הזה ועיינו לא ראוי". ומביא רש"י מחז"ל, וכי אפשר לסנהדרין שהם שופכי דמים?! אלא שלא פטרנוהו בלא לוייה ובלא מזונות. שואל ה'ברכת מרדכי, הרי מדובר פה על רציחה, וכי אם הם כן פטרו אותו בלי אוכל ולוייה אז הם רוצחים?! אמנם הם לא מכניסי אורחים, אבל למה רוצחים? אלא אומר בעל ה'ברכת מרדכי, זה וודאי שמישהו רצח אותו, כמו שמבואר להדיא בפסוק ולא נודע מי הכהו, אלא כשבן אדם רואה רוצח שבא מולו, אם הוא יודע שהוא שווה בחברה, ויש לו חיים טובים, ואולי אפילו יבא משהו לעזור לו, אז הוא בטוח בעצמו וקם מול הרוצח, ומשיב מלחמה שעה, ופעמים הוא גם מצליח. אבל אם הוא נפול ברוחו, בודד וגלמוד, אף אחד לא שת ליבו אליו, אז כשבאים עליו הוא לא מאמין שיש לו כח ובין כך אין לו טעם בחיים, ואז הוא נופל שדוד. שלא פטרנוהו בלא לוייה ובלא מזונות - להראות לו שהוא איתנו, שאיכפת לנו ממנו. הוא לא לבד!

אותו דבר אומר ר' ברוך מרדכי - באים הרבה בחורים חדשים לשיבה, קצת תזכרו איך אתם הייתם כשבאתם צעירים... בבת אחת להגיע למקום של 650 בחורים ויותר, זה ים שלם, ולא כל אחד יודע לשחות ביים, יש כאלו יותר בעלי כישרון ויש פחות בעלי כישרון, כאלו שיותר שמים לב אליהם וכאלו שפחות. ואם לא שמים לב - אז בחור לאט לאט נופל... ואז לפעמים לא רק הפסדנו בן עליה, יכול להיות שהפסדנו גדול בישראל! לשים לב! לתת את החיוך והמאור פנים.

רק היום סיפרה לי אמא שהיו לה שני בנים בקיבוץ בישיבה חשובה, והיא אמרה לבנים שלה, אני מבקשת ממכם דבר אחד: תגשו לכל בחור חדש ותגידו לו, אמור לי, אתה לא פלוני כהן, או לוי?!!... אתה אולי מוכר לי מאיזה מקום... וכך תפתחו עמם בשיחה, ותעודדו אותם. וכך הם עשו, (וזה כל כך הצליח, עד שבן אחד סיפר לה, שבחור אחד משיעור א' ניגש אליו ואמר לו שנשבר החשמל בשירותים... והוא תמה, למה אתה בא אלי?!!... הגיב הבחור בפליאה - זה לא אתה שממונה על שיעור א'?!... והסוף היה, שהקב"ה עזר לה ושני בניה נשאו בשעטו"מ, כלה אחת היא כהן, וכלה אחת היא לוי...)

אנו זוכרים, איך ששנה אחת בא לפה מרוך רה"י זיע"א מיישיבת רש"ת בכרמיאל, הוא היה מאד חלש, ואמר: כבר אין לי כח לדבר... ייתכן שאני פטור מתפילה כדין הבא מן הדרך. רק באתי לבקש בקשה קטנה: "שהבחורים המבוגרים יראו לדאוג לצעירים!!" והוא ירד מהבימה. זה בנפשנו!

זיכוי הרבים

הרב שך היה אומר, בחורים מחפשים להתחזק, דעו לכם שהחזוק הגדול ביותר של בחור ישיבה - זה להיצמד ללוח הזמנים של סדרי הישיבה. זה הדבר הראשון. והלוי'ז כולל גם תפילות, וסדר מוסר. ר' דב יפה מביא (לעבדך באמת - אלול) שהחזו"א שאל מישהו אם הוא קם לתפילות בישיבה, ואמר לו, אם אתה קם יום כן ויום לא, אז גם בימים שאתה קם - זה כאילו לא קמת. והסביר זאת הגר"ד יפה, שאת הקנין של לקום בישיבה - אין לך.

בזכרון שמואל (של הרה"י ר' שמואל רוזובסקי) מביא שר' ישראל סלנטר כותב שאחד הדברים לזכות בדין - זה זיכוי הרבים. וממשיך זיכוי הרבים אצל בחור ישיבה זה כל כך קל, הרי זה משפיע מיד! על כל הסובב, כל אחד שבא לתפילה בזמן, ולתחילת סדר, ולסדרים בשישי שבת - זה מחזק הרבה! אתה מזכה הרבים! וכמה קל לבחור ישיבה להיות בכלל מזכה הרבים, ואנו יודעים מהמציאות שזה ככה.

עצות נוספות לזכות בדין

יש כמה עצות לזכות בדין, כמו למשל, מה שאומר רבינו יונה, המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, והוא פתח תקוה נכבד מאד!

ר' הלל זקס אמר לנו בשם החפץ חיים יש עצה שמבחינה מסוימת היא מועילה יותר מדברים אחרים, מידה כנגד מידה. בכל העצות - המקטרג מקטרג שומעים אותו, יש דין, ויש גם חשבונות לזכות אותו. אבל אחד שלא שומע לשון הרע ולא מדבר לשוה"ר - אז בין דין של מעלה גם לא שומעים לשוה"ר עליו, הם לא שומעים למקטרג, כי על אדם כזה לא מדברים לשון הרע! ומבחינה זו - זה עדיף מדברים אחרים. ובפרט בחודש זה שהוא גם היארצייט של מרן החפץ חיים, כמה כדאי להיזהר! הגר"א מביא, כל עמל האדם לפיהו, שאפשר להפסיד את כל מה שעובדים ע"י דיבור בפה של לשוה"ר.

כתוב בזוהר, שכמו שיש עונש על לשון הרע, יש עונש למי שיכול לדבר טוב ולא מדבר. וכמדומה שראיתי שם בדף על דף בשם ה'אמרי אמת', שעל זה באים הנגעים הטהורים. על אחד שאפשר לו לדבר מילה טובה, והוא לא מדבר. כמו לפרגן לשני, להגיד לו מילה טובה, להתעניין בו!

הגאון ר' זיידל אפשטיין היה אומר לבחורים במה כדאי להתחזק ומה להוסיף, ואמר: תראה, הרי מה זה אלול! אני לדודי ודודי לי. בא נצא קצת מהמלומדה! תחשוב רגע שאתה עושה מצוה - כי ה' ציוה ואנחנו רוצים להתקרב אליו. ועיד'ז להכנס 'למלכויות' - לקבל עול מלכותו.

מסופר על החפץ חיים שפעם הוא נסע עם חתנו ר' מנדל זקס בעגלה. בסיום הנסיעה בא ר' מנדל לשלם לעגלון, שאל אותו הח"ח, למה אתה משלם לו? אמר ר' מנדל, כי הוא הסיע אותנו. אז מה יש?! שאל הח"ח לפליאתו של ר' מנדל. והסביר הח"ח: כי התורה אומרת ביומו תתן שכרו! בא תתחבר כי כן צווה הקב"ה! אני נוטל ידיים כי ה' צווה, ואני מתקרב אליו. וכך זה בכל מצווה, אשר קדשנו במצוותיו. אני לומד - כי ה' צווה, אני מתקרב אליו! מי שנודניק אצל הקב"ה - מרויח!

ונסיים בסיפור הידוע שאנו רגילים לספר כל שנה: הייתי פעם בישיבה בכפר גנים של הרה"י ר' אברהם ישעיה גריינימן, והוא אמר לי, יש פה בחור מתמיד שלומד ארבע, חמש, שש שעות בהתמדה עצומה! בהתמדה, בחשק, עם גישמאק, עם שמחה, משהו לא רגיל! היה אחד שקינא בו ואמר לו, תגיד לי, איך אתה עושה את זה?!! אמר לו מה הבעיה תעשה גם מה שאני עשיתי, א"ל מה, אתה לועג לי?! אני בקושי לומד חצי שעה ואני מרגיש כבר בכל לבבך, ואחרי שעה - בכל נפשך... אבל אתה שלש שעות, ארבע, חמש, ובכזה התלהבות! אמר לו, לא לזה התכוונתי. אני הייתי כמוך, ומאד רציתי להצליח יותר, פעם שמעתי מאי הדרשנים שאלול זה ימי רצון ואפשר להשיג בהם את הכל, תשקיע באלול, תבקש, תתחנן, ותבכה - אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, ותראה שתקבל! והחלטתי, מה יש לי להפסיד... מקסימום השקעתי אלול שלם בתפילה. ממשיך המתמיד לספר, מהרגע הראשון ועד הרגע האחרון, מראש חודש אלול ועד נעילה. ביקשתי, הפצתי, בכיתי, התחננתי!

[פעם שאלתי את הרב שושן אבא של משפחת שושן המפורסמת (הוא היה יהודי בעל בית צדיק, ועבד במטוסים בצבא), איך זכית שכל בניך יהיו תלמידי חכמים? ואמר לי תדע לך, יש דבר אחד שכל האנשים שונאים והקב"ה אוהב. מה זה? שאלתי, אמר לי - נודניק!... הייתי כזה נודניק אצל הקב"ה לבקש על בנים ת"ח, והוא נתן לי...]

מספר הבחור הייתי נודניק מתחילת ר"ח אלול, ומיד אחרי זה - קיבלתי. תעשה את זה גם אתה - השנה...

לפני כמה שנים הייתי בישיבה בירושלים, ובא אלי בחור וסיפר, תשמע, אני האמנתי לך. ואני לא חושב שאותו אחד השקיע יותר ממני. כל החודש התחננתי והפצתי, והייתי בטוח שמיד אחרי נעילה - אני כמוהו. אך עבר נעילה, והתחיל כבר החורף, לא סוכות, לא נס חנוכה, ואף לא נס פורים, וגם לא פסח... תאמין לי, אני מתבייש, אבל רציתי לומר לך: כבוד המשגיח! אל תהיה פתי מאמין לכל דבר... לא כל סיפור שאתה שומע אתה צריך מיד להעביר... קצת אחריות. אחרי זה יש אכזבות... אבל התביישתי. אך פתאום, ללא שום סיבה מוקדמת, הגיע סביבות שבועות, וחטפתי כזו התמדה, עד עכשיו! פשוט השתניתי מן הקצה לקצה. בישיבה לא יודעים מה קרה לי, אך שום דבר לא קרה... פשוט לא זכיתי שהתפילות יתקבלו מיד, ובסוף הם התקבלו היום, תספר, תספר!!!...

ואתם רואים שאני שומע לו, אני ממשיך לספר! זה נכון, זה נכון. תשקיעו תשקיעו! אפשר כ"כ הרבה לזכות. הקב"ה אוהב אותנו, רוצה אותנו, עושה לנו ימי רצון, תראו, תראו! איך אפשר להפסיד כזה אלול נפלא, הימים הנחמדים!!!

אחי! בני התורה היקרים, אנחנו מתחילים את הימים הנחמדים, בואו לא נפסיד, נתחיל להיות נודניקים כבר כעת, לבקש! ובאמת הרבה מספרים לי שהשתנו דברים.

נזכה בעזרת ה' שיהיה לנו אלול מוצלח, ואחרי זה ראש השנה, וכולנו נזכה לשנים טובות וארוכות, ללמוד וללמד לשמור לעשות ולקיים.

אמן!

ברכת מזל טוב נשגר קמיה מורינו המשגיח שליט"א

לרגל נישואי נכדתו בת לבנו הגאון ר' יהושע שליט"א ראש ישיבת אמרי משה

ברכותינו שבית זה יבנה על אדני התורה והיראה בדרך ישראל סבא

לתפארת מורינו המשגיח שליט"א והמשפחה הנכבדה ותפארת כל בית ישראל



ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com